

سبکهای فرزندپروری و ارتباط آن با مشکلات رفتاری کودکان

پژوهشگران: سیده زهرا شفیعی پور^۱، علی شیخی^{۲*}، مهشید میرزایی^۱، احسان کاظم نژاد لیلی^۳

(۱) گروه پرستاری(اطفال)، مربی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

(۲) گروه پرستاری(اطفال)، مربی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران

(۳) آمار حیاتی، استادیار، مرکز تحقیقات عوامل موثر بر سلامت، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۱/۱۷

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۵/۹

چکیده

مقدمه: مشکلات رفتاری و هیجانی بیشترین شکل آسیب شناسی روانی کودک را تشکیل می دهد. سبکهای فرزندپروری یکی از عوامل تأثیرگذار بر شکل گیری شخصیت کودکان بوده و بکارگیری سبکهای ناکارآمد می تواند به پیامدهای منفی متعددی از جمله مشکلات رفتاری منجر گردد. هدف: این پژوهش با هدف تعیین سبکهای فرزندپروری و ارتباط آن با مشکلات رفتاری کودکان ۶ تا ۱۲ ساله صورت گرفته است. روش کار: این پژوهش یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی تحلیلی می باشد که بر روی ۷۴۱ دانش آموز ۶ تا ۱۲ ساله اول تا پنجم ابتدایی مدارس دولتی و غیردولتی ناحیه یک و دو شهر رشت در سال ۱۳۹۰ انجام شد. روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای بود و داده ها با استفاده از دو پرسشنامه سبکهای فرزندپروری بامریند (Baumrind) و فرم گزارش معلم گردآوری شده و با کمک شاخص های آمار توصیفی و آزمون های آمار استنباطی مانند ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون خطی چندگانه به روش Stepwise تجزیه و تحلیل شدند. نتایج: نتایج نشان داد که والدین اکثر واحدهای مورد پژوهش دارای سبک فرزندپروری مقتدرانه (۹۶/۵) بودند. همچنین ۱۲/۱ درصد از کودکان دارای مشکلات برونی سازی شده و ۸/۹ درصد از آنان دارای مشکلات درونی سازی شده بودند. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه هم با مشکلات رفتاری درونی سازی شده ($p < 0/003$) و هم با مشکلات برونی سازی شده ($p < 0/02$) رابطه منفی معنادار دارد. سبک فرزندپروری سهل گیرانه تنها با مشکلات رفتاری درونی سازی ($p < 0/006$) رابطه مثبت معنادار داشت. نتیجه گیری: فرزندپروری مقتدرانه که با ترکیبی از کنترل به همراه حمایت عاطفی بالا، سطوح مناسبی از استقلال و ارتباط دوسویه کودک و والدین مشخص میگردد، نقش مهمی در پیشگیری از مشکلات رفتاری در کودکان دارد، همچنین سبک سهل گیرانه که با نظارت کم و بی تفاوتی والدین نسبت به رفتار کودک مشخص میگردد می تواند منجر به بروز مشکلات رفتاری در کودکان گردد.

کلیدواژه: اختلالات رفتاری کودکان، فرزند پروری، والدین

مقدمه

سازگاری در محیط وی نیز تأثیر منفی بگذارد(۳). برخی از پژوهشگران مشکلات رفتاری را به دو دسته بزرگ مشکلات رفتاری درونی سازی شده و مشکلات رفتاری برونی سازی شده تقسیم کرده اند. مشکلات رفتاری برونی سازی الگوهای رفتاری ناسازگاری هستند که مشکلاتی را برای دیگران ایجاد می کنند (از قبیل رفتار قانون شکنانه و پرخاشگرانه) و مشکلات رفتاری درونی سازی مشکلاتی هستند که معطوف به درون تلقی می شوند و علائم آنها با رفتارهای بیش از حد کنترل شده رابطه دارند نظیر اضطراب، افسردگی، گوشه گیری و شکایات جسمانی(۴،۵). مشکلات رفتاری معمولاً نخستین بار در سالهای آغازین دوره ابتدایی مشاهده می شود و بین سنین ۸ تا

کودکان به عنوان یکی از گروههای سنی آسیب پذیر در معرض انواع مشکلات روانشناختی قرار دارند. آسیب پذیری در این سنین تحت تأثیر فرآیند فعال رشد و مقتضیات خاص مراحل آن از یک طرف و کنترل شرایط محیطی و موقعیتی کودک توسط بزرگسالان از طرف دیگر قرار دارد(۱). مشکلات رفتاری و هیجانی که بیشترین شکل آسیب شناسی روانی کودک را تشکیل می دهد، در جریان رشد و تکامل برخی از کودکان ایجاد می شود(۲) و به شرایطی اطلاق می شود که در آن پاسخهای هیجانی رفتاری کودک با هنجارهای فرهنگی، سنی و قومی تفاوت داشته باشند، بطوریکه بر عملکرد تحصیلی، مراقبت از خود، روابط اجتماعی، سازگاری فردی، رفتار در کلاس و

از مهارگری و حمایت بالای عاطفی، سطوح مناسبی از استقلال و ارتباط دوسویه میان کودک و والد را تأمین می‌کند. این سبک با پیامدهای تحولی مثبت همچون پیشرفت تحصیلی بالاتر، اتکا به خود بیشتر، انحراف رفتاری کمتر و روابط بهتر با همسالان همراه است. در سبک سهل گیرانه که با تقاضای کم والدین و پاسخ دهی بالای آنها مشخص می‌شود، والدین با توجه بیش از حد به فرزندان انتظارات کمی از آنان دارند (۱۷، ۱۵). این شیوه تربیتی با پرخاشگری، رفتار ضد اجتماعی، موفقیت ضعیف تحصیلی و مشکلات رفتاری آشکار در کودکان همراه است (۱۸).

با توجه به مفهوم و تعریف انواع سبک‌های فرزندپروری تأثیر هر یک از آنها با توجه به نوع فرهنگ حاکم بر جامعه می‌تواند متفاوت باشد. بدین ترتیب معنی و مفهوم فرزندپروری مستبدانه در فرهنگ یک جامعه سنتی می‌تواند با یک جامعه فردگرا و آزاد متفاوت بوده و تأثیر فرزندپروری مستبدانه در یک جامعه سنتی ممکن است نسبت به یک جامعه آزاد آنقدر مضر و مخرب نباشد (۱۹). نتایج یک تحقیق در شیراز نشان داد که فرزندان خانواده‌هایی که از سبک مقتدرانه استفاده کرده بودند از مهارت‌های اجتماعی کمتری برخوردار بودند (۲۰). آنچه مسلم است سبک‌های فرزندپروری می‌تواند پیش‌بینی‌کننده رشد روانی و اجتماعی، عملکرد تحصیلی، رفاه، سلامت و مشکلات رفتاری فرزندان در آینده باشد. شناخت بهتر مشکلات رفتاری در دوران کودکی میتواند مبنایی برای طراحی مؤثرتر برنامه‌های آینده باشد. از آنجاییکه تاکنون مطالعات اندکی در مورد تعیین سبک‌های فرزندپروری و شیوع مشکلات رفتاری کودکان در استان گیلان انجام شده، این تحقیق با هدف تعیین سبک‌های فرزندپروری والدین و ارتباط آن با مشکلات رفتاری کودکان در مدارس ابتدایی در شهر رشت، انجام شده است.

روش کار

پژوهش حاضر یک مطالعه مقطعی از نوع توصیفی-تحلیلی است و جامعه آن را کلیه دانش‌آموزان ۶ تا ۱۲ ساله پایه‌های اول تا پنجم مقطع ابتدایی که در سال

۱۵ سالگی به اوج خود می‌رسد (۶) و میزان شیوع آن در میان کودکان سن مدرسه بین ۵ تا ۲۰ درصد برآورد شده است (۷). در ایران نیز میزان شیوع مشکلات رفتاری در بین کودکان دبستانی طی تحقیق اسلامی بر روی ۱۴۲۰ کودک دبستانی ۳۱/۱ درصد (۸) و در پژوهش غباری بناب و همکاران بر روی ۱۴۰۷ دانش‌آموز مقطع دبستان در شهر تهران ۲۰/۳ درصد (۳) و در تحقیق خدام و همکاران بر روی ۲۶۰۰ کودک دبستانی شهر گرگان ۲۱ درصد برآورد شده است (۹).

آنچه مسلم است مشکلات رفتاری کودکان اختلالات شایع و ناتوان‌کننده‌ای هستند که برای معلمان، خانواده و خود کودکان مشکلات بسیاری را ایجاد می‌کنند و با میزان بالایی از معضلات اجتماعی همراهند (۹). کودکان دچار اختلالات رفتاری از دامنه توجه کوتاه و عزت نفس پایین برخوردارند و در ارتباط با اعضای خانواده، مردم و اطرافیان دارای مشکلات متعدد بوده و به آسانی ناکام می‌شوند (۱۰). از مهمترین عوامل در علت‌شناسی این مشکلات متغیرهای خانوادگی هستند (۱۱) و از جمله عوامل خانوادگی که طرز رفتار فردی و اجتماعی و سایر خصوصیات رفتاری و شخصیتی فرد را تعیین می‌کند سبک‌های فرزندپروری والدین می‌باشد.

سبک‌های فرزندپروری روش‌هایی هستند که والدین در برخورد با فرزندان خود اعمال می‌کنند. این سبک‌ها در شکل‌گیری و رشد شخصیتی و رفتاری آنها تأثیر فراوان و عمیقی دارد (۱۲). تحقیقات معاصر در شیوه‌های فرزندپروری تحت تأثیر مطالعات بامریند (Baumrind) در مورد کودکان و خانواده‌های آنان قرار دارد (۱۳). بامریند (Baumrind) سه سبک فرزندپروری مستبدانه، مقتدرانه و سهل‌گیرانه را ارائه کرده است. پژوهش‌های انجام شده بر روی این سه سبک نشان داده است که هرکدام از این سبک‌ها می‌تواند پیامدهای مثبت و منفی در کودکان را به همراه داشته باشد (۱۴). سبک مستبدانه با تقاضای بالای والدین و پاسخ دهی کم آنها مشخص می‌شود با پیامدهای منفی مانند مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی همراه است (۱۵، ۱۶). سبک فرزندپروری مقتدرانه با ترکیبی

مقیاس نمره T بیشتر از ۶۹ نشان دهنده دامنه بالینی، نمره T بین ۶۵ تا ۶۹ نشان دهنده دامنه مرزی و نمره T کمتر از ۶۵ مبین دامنه نرمال می باشد (۲۱).

پرسشنامه دوم فرم فرزندپروری بامریند (Baumrind) بود که توسط والدین دانش آموزان تکمیل شده و شامل ۳۰ عبارت بود. ۱۰ عبارت به شیوه سهل گیرانه، ۱۰ عبارت به شیوه مستبدانه و ۱۰ عبارت به شیوه مقتدرانه اختصاص داشت پاسخ ها با طیف لیکرت ۵ حالتی از کاملاً مخالف تا کاملاً موافقم با امتیاز از صفر تا چهار طراحی شده است. از جمع سؤالات مربوط به هر شیوه سه نمره مجزا بدست می آید. شیوه ای که بیشترین نمره را به خود اختصاص دهد به مثابه شیوه فرزندپروری آن والدین در نظر گرفته می شد.

این دو پرسشنامه استاندارد بوده و در تحقیقات گوناگون از آنها استفاده شده است. در ایران نیز پرسشنامه سبکهای فرزندپروری بامریند (Baumrind) توسط اسفندیاری (۲۱) و فرم گزارش معلم توسط مینایی روانسجی شده اند (۲۲). جهت جمع آوری اطلاعات به تک تک مدارس مورد نظر مراجعه و پس از اخذ رضایت نامه کتبی آگاهانه از والدین، "پرسشنامه فرم گزارش معلم" به معلمان کلاسهای مورد نظر تحویل و نحوه تکمیل آن توضیح داده شد. همچنین پرسشنامه "سبکهای فرزندپروری" بوسیله معلم در اختیار والدین دانش آموزان قرار داده شد و پس از تکمیل، با مراجعه مجدد به مدارس مورد نظر پرسشنامه ها جمع آوری گردید.

داده های تحقیق تحت نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ و با استفاده از شاخص های آمار توصیفی و آزمون پیرسون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. جهت تعیین تأثیر هر یک از سبک های فرزندپروری بر مشکلات درونی سازی و برونی سازی از مشکلات رفتاری کودکان و خرده مقیاس های آنان از مدل رگرسیون چندگانه به روش Stepwise استفاده گردید.

نتایج

نتایج این تحقیق نشان داد اکثر واحدهای مورد پژوهش در گروه سنی ۱۰ سال (۲۳/۶٪) (با میانگین و

تحصیلی ۹۱-۹۰ در نواحی یک و دو آموزش و پرورش شهر رشت مشغول به تحصیل بودند، تشکیل می دهد. نمونه ای به حجم ۷۴۱ دانش آموز به استناد نتایج مطالعه سید موسوی و همکاران و به روش تصادفی خوشه ای انتخاب شدند (۲۳). بدین منظور ابتدا جامعه پژوهش بر اساس مناطق آموزش و پرورش، نوع مدارس، جنسیت و همچنین کلاس طبقه بندی شد. به این صورت ابتدا تعداد دانش آموزان مدارس نواحی ۱ و ۲ هرکدام بطور جداگانه بر جمعیت کل دانش آموزان تقسیم و در تعداد نمونه برآورد شده ضرب شد و در نهایت تعداد ۳۹ کلاس انتخاب گردید و هر کلاس بعنوان خوشه در نظر گرفته شد. شرایط ورود به مطالعه شامل اشتغال به تحصیل در یکی از پایه های اول تا پنجم دبستان در مناطق یک و دو آموزش و پرورش شهر رشت و دارا بودن سن ۶ تا ۱۲ سال بود.

ابزار گردآوری داده ها شامل دو پرسشنامه بود. پرسشنامه اول شامل فرم گزارش معلم (Teacher Report Form) بود که برای اندازه گیری مشکلات رفتاری از نظام سنجش مبتنی بر تجربه آخن باخ (ASEBA) (Achenbach System of Empirically Based Assessment) استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۱۲۰ عبارت و ۸ خرده مقیاس شامل، اضطراب/افسردگی (۱۶سوال)، گوشه گیری/افسردگی (۸سوال)، شکایات جسمانی (۵سوال)، مشکلات اجتماعی (۱۱سوال)، مشکلات تفکر (۱۵سوال)، مشکلات توجه (۲۶سوال)، رفتار قانون شکنی (۱۸سوال)، رفتار پرخاشگرانه (۲۱سوال) می باشد. هرکدام از عبارات این پرسشنامه بر اساس یک مقیاس ۳ درجه ای لیکرت، با تأکید بر رفتار های حداقل ۲ ماه گذشته به وسیله معلم تکمیل می گردد. نمره خام فرم گزارش معلم از طریق جمع سؤالات در هر خرده مقیاس بدست می آید. پس از محاسبه نمره های خام و با مراجعه به جدول تبدیل نمره خام به نمره های T که در دفترچه راهنما به تفکیک جنس و مقیاس ها مشخص شده، می توان نمره های T را استخراج و برای هر فرد نیمرخی ترسیم کرد. نمرات T شکل تبدیلی نمرات خام هستند، برای هر خرده

نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه پیش بینی کننده مشکلات برونی سازی می باشد. به بیان دیگر سبک فرزندپروری مقتدرانه با کاهش مشکلات رفتاری برونی سازی در کودکان مرتبط است (جدول شماره ۵).

بحث و نتیجه گیری

نتایج این مطالعه نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه با مشکلات درونی سازی و برونی سازی ارتباط آماري معنی دار اما معکوسی داشت. همسو با نتایج این پژوهش یافته های قنبری و سید موسوی در دو مطالعه مشابه نشان دادند که سبک مقتدرانه با مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی رابطه معنی دار و معکوسی دارند (۱۷،۲۳). استینبرگ (Stainberge) نیز در مطالعه خود نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه منجر به کاهش علائم مشکلات رفتاری درونی سازی و برونی سازی در نمونه های مورد پژوهش شده است (۲۴). همچنین در مطالعه ریتز (Reitz) و همکاران با هدف تعیین رابطه بین فرزندپروری و مشکلات درونی و برونی سازی نشان داده شد که فرزندپروری با سبک مقتدرانه با کاهش مشکلات درونی سازی در کودکان همراه بوده است (۲۵). در مطالعه دانش و همکاران با هدف نقش شیوه های فرزندپروری والدین در میزان افسردگی فرزندان در کرج نیز نشان داده شد که سبک مقتدرانه کمترین تأثیر را در بروز افسردگی در میان واحدهای مورد پژوهش داشته است (۲۶). فرضی گلفزانی و همکاران در تهران در مطالعه خود نشان دادند که مادران دارای سلامت جسمی و روانی بیشتر از مادران دارای اختلال افسردگی به داشتن الگوی تربیتی مقتدرانه گرایش دارند (۲۷).

چنانچه ذکر شد در اکثر مطالعات انجام شده در ارتباط با سبک های فرزندپروری و مشکلات رفتاری در کودکان به ارتباط معکوس سبک مقتدرانه با بروز مشکلات رفتاری در کودکان اشاره شده است. سبک فرزندپروری مقتدرانه روشی منطقی است که در آن حقوق والدین و کودکان محترم شمرده می شود، والدین درخواست های معقولی از فرزندان خود دارند و این درخواستها را با تعیین محدودیتها و تأکید بر این که کودک باید از آنها تبعیت

انحراف معیار $1/45 \pm 9/08$ ، دختر $(3/58)$ و در پایه تحصیلی پنجم ابتدایی $(2/24)$ مشغول به تحصیل بودند. در ارتباط با فراوانی سبکهای فرزندپروری در بین خانواده ها نتایج نشان داد که اکثریت والدین دارای سبک فرزندپروری مقتدرانه $(5/96)$ بودند (جدول شماره ۱).

جدول شماره (۱): توزیع سبک های فرزند پروری در والدین واحد ها

متغیر	تعداد (درصد)
سبک فرزندپروری سهل گیرانه	۳(۰/۴)
سبک فرزندپروری مستبدانه	۲۳(۳/۱)
سبک فرزندپروری مقتدرانه	۷۱۵(۹۶/۵)

همچنین در ارتباط با فراوانی مشکلات رفتاری در بین جامعه مورد پژوهش نتایج نشان داد که ۱۲/۱ درصد از واحدهای مورد پژوهش نمره T بالاتر از نقطه جداسازی مرزی و بالینی برای مشکلات برونی سازی و ۸/۹ درصد از آنان نمره بالاتر از نقطه جداسازی برای مشکلات درونی سازی را کسب نمودند.

جهت بررسی ارتباط سبکهای فرزندپروری با مشکلات رفتاری کودکان از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

نتایج نشان داد که همبستگی معناداری بین خرده مقیاس های مشکلات درونی سازی (اضطراب/افسردگی، گوشه گیری/افسردگی و شکایات جسمانی) و سبک های فرزندپروری با یکدیگر وجود دارد (جدول شماره ۲).

همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که سبک های فرزندپروری مقتدرانه و سهل گیرانه با ضرایب $0/085$ و $-0/109$ پیش بینی کننده های متغیر مشکلات درونی سازی هستند؛ بدین صورت سبک فرزندپروری مقتدرانه با کاهش مشکلات درونی سازی و سبک فرزندپروری سهل گیرانه با افزایش این مشکلات در کودکان همراه است (جدول شماره ۳).

به علاوه تحلیل رگرسیون نشان داد که همبستگی معناداری بین خرده مقیاسهای مشکلات برونی سازی (پرخاشگری و رفتار قانون شکنی) و سبکهای فرزندپروری وجود دارد (جدول شماره ۴).

تحلیل رگرسیون در مورد مشکلات درونی سازی

سهل گیرانه با هیچکدام از مقیاسهای مشکلات رفتاری برونی سازی رابطه معنی دار آماری نداشت و ارتباط سبک مستبدانه نیز با هیچکدام از مشکلات درونی سازی و برونی سازی معنادار نبود. این در حالی است که در بسیاری از مطالعات به ارتباط سبک سهل گیرانه با مشکلات برونی سازی و سبک مستبدانه با مشکلات درونی سازی و برونی سازی اشاره شده است (۲۸،۲۷،۲۴). به نظر می رسد هر دو سبک فرزندپروری مستبدانه و سهل گیرانه از سبکهای تربیتی ناکارآمد باشند که هر کدام به نوبه خود باعث بروز مشکلات رفتاری و عاطفی مختلفی در کودکان می شوند، اما اینکه در برخی پژوهشها تأثیر هر کدام از این سبکهای یاد شده (مستبدانه و سهل گیرانه) بر یک رفتار خاص معنی دار و در برخی معنی دار نیست شاید ناشی از تفاوت در نوع ابزار بکار گرفته شده و شرایط جمع آوری داده ها و یا نوع آزمونی باشد که در تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته است. همچنین اختلاف موجود را می توان به شرایط خانوادگی، فرهنگی، روانی اجتماعی حاکم بر زندگی کودک نیز نسبت داد.

نوع ارتباط والدین با یکدیگر و همچنین چگونگی تعامل آنها با فرزندان نیز می تواند در شکل گیری شخصیت فرزندان و نوع رفتار های آنان تأثیر داشته باشد؛ رفتار والدین با فرزندان غالباً مطابق الگوی فرهنگی خاصی که در آن جامعه قرار دارند، انجام می گیرد. نتایج این تحقیق می توانند جهت طراحی بر نامه های ارائه مراقبت به خانواده های دارای کودکان مبتلا به مشکلات رفتاری مورد استفاده قرار گیرد. به نظر می رسد انجام این مطالعه در سایر رده های سنی مانند نوجوانان نیز بتواند نتایج مفیدی را ارائه نماید.

تشکر و قدردانی

این مطالعه حاصل طرح تحقیقاتی دانشگاه علوم پزشکی گیلان می باشد، لذا بدینوسیله پژوهشگران مراتب تشکر و قدردانی خود را از معاونت پژوهشی دانشگاه بدلیل تصویب و تأمین هزینه طرح اعلام می نمایند. بعلاوه از مسئولین محترم آموزش و پرورش نواحی یک و دو شهر رشت و بخصوص از کلیه والدین و معلمان که در اجرای تحقیق مشارکت داشتند صمیمانه قدردانی می گردد.

کند به اجرا می گذارند و در عین حال به آنها صمیمیت و محبت نشان می دهند. این ویژگی ها، کودکان را در برابر مشکلات رفتاری مصون می دارد. بدین ترتیب کودکانی که والدینشان از سبک فرزندپروری مقتدرانه بهره می جویند در مقایسه با سایر کودکان از مشکلات رفتاری کمتری رنج می برند و چه بسا از رشد روانی، اجتماعی، عملکرد تحصیلی و مقبولیت اجتماعی بیشتری برخوردار شوند (۱۸،۱۵).

همچنین نتایج مطالعه حاضر نشان داد که سبک فرزندپروری سهل گیرانه با مشکلات درونی سازی رابطه معنی دار و مثبتی دارد، به عبارتی سبک فرزندپروری سهل گیرانه با افزایش مشکلات درونی سازی در کودکان همراه است. در این راستا رنکین ویلیامز (Rankin Williams) و همکاران نشان دادند که بین سبک سهل گیرانه با مشکلات درونی سازی ارتباط مثبت معنی دار وجود دارد، بطوریکه والدین کودکانی که نمرات بالاتری را در مشکلات درونی سازی کسب نموده بودند بیشتر از سبک فرزندپروری سهل گیرانه در شیوه تربیتی خود سود می جستند (۲۸). اما شیورز (Cheevers) و همکاران با هدف تعیین مشکلات رفتاری درونی و برونی سازی در اولین سال مدرسه نشان دادند بین سبکهای فرزند پروری والدین و مشکلات رفتاری درونی سازی در واحدهای مورد پژوهش ارتباط آماری معنی داری وجود ندارد (۲۹). نتایج مطالعه قنبری نیز نشان داد که سبک فرزندپروری سهل گیرانه با وجود همبستگی مثبت با مشکلات رفتاری درونی سازی شده و تمام زیرمقیاسهای آن، پیش بینی کننده بروز مشکلات رفتاری نبود (۱۷).

به نظر می رسد با توجه به شرایط کنونی فرهنگی و اجتماعی جامعه که با روند رو به رشد فزاینده ای از نظر وسایل ارتباط جمعی بخصوص فن آوریهای جدید اطلاعاتی نظیر رایانه، اینترنت و بازیهای گوناگون رایانه ای روبروست؛ بر شیوه تربیتی والدین تأثیر گذاشته و این نکته می تواند کودکان را در معرض بسیاری از مشکلات قرار دهد.

از دیگر یافته های این مطالعه آن بود که سبک

جدول شماره (۲): ضرایب همبستگی پیرسون بین سبک های فرزندپروری و مشکلات رفتاری درونی سازی

سبک سهل گیرانه	سبک مستبدانه	سبک مقتدرانه	مشکلات درونی سازی	اضطراب / افسردگی	گوشه گیری / افسردگی جسمانی	شکایات جسمانی
۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
۰/۰۵۳	۰/۰۴۶	۰/۰۴۶	۰/۰۸۰	۰/۰۶۲۰	۰/۰۵۶	۰/۰۹۲
**۰/۱۰۱	** -۰/۲۳۹	** -۰/۱۰۱	** -۰/۰۸۰	** -۰/۱۳۲	** -۰/۱۰۶	** -۰/۱۲۲
سبک سهل گیرانه	سبک مستبدانه	سبک مقتدرانه	مشکلات درونی سازی	اضطراب / افسردگی	گوشه گیری / افسردگی	شکایات جسمانی
۰/۰۵۳	۰/۰۴۶	۰/۰۴۶	۰/۰۸۰	۰/۰۶۲۰	۰/۰۵۶	۰/۰۹۲
**۰/۱۰۱	** -۰/۲۳۹	** -۰/۱۰۱	** -۰/۰۸۰	** -۰/۱۳۲	** -۰/۱۰۶	** -۰/۱۲۲
سبک سهل گیرانه	سبک مستبدانه	سبک مقتدرانه	مشکلات درونی سازی	اضطراب / افسردگی	گوشه گیری / افسردگی	شکایات جسمانی
۰/۰۵۳	۰/۰۴۶	۰/۰۴۶	۰/۰۸۰	۰/۰۶۲۰	۰/۰۵۶	۰/۰۹۲
**۰/۱۰۱	** -۰/۲۳۹	** -۰/۱۰۱	** -۰/۰۸۰	** -۰/۱۳۲	** -۰/۱۰۶	** -۰/۱۲۲
سبک سهل گیرانه	سبک مستبدانه	سبک مقتدرانه	مشکلات درونی سازی	اضطراب / افسردگی	گوشه گیری / افسردگی	شکایات جسمانی
۰/۰۵۳	۰/۰۴۶	۰/۰۴۶	۰/۰۸۰	۰/۰۶۲۰	۰/۰۵۶	۰/۰۹۲
**۰/۱۰۱	** -۰/۲۳۹	** -۰/۱۰۱	** -۰/۰۸۰	** -۰/۱۳۲	** -۰/۱۰۶	** -۰/۱۲۲

** معنی داری در سطح $p < 0.01$ * معنی داری در سطح $p < 0.05$

جدول شماره ۳: مدل رگرسیون مربوط به مشکلات رفتاری درونی سازی مرتبط با سبکهای فرزندپروری

متغیر	خطای استاندارد	ضریب بتا	t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۳/۳۴		۱۵/۸۴	۰/۰۰۰۱
سبک سهل گیرانه	۰/۰۶۸	۰/۰۸۵	۲/۳۱	۰/۰۲۱
سبک مقتدرانه	۰/۰۷۳	-۱/۰۹	-۲/۹۸	۰/۰۰۳
سبک مستبدانه	۰/۰۵۷	۰/۰۱۶	۰/۴۳۴	۰/۶۶۴

جدول شماره ۴: ضریب همبستگی پیرسون بین سبک های فرزندپروری و مشکلات رفتاری برون سازی

متغیر	سبک سهل گیرانه	سبک مستبدانه	سبک مقتدرانه	مشکلات برون سازی	رفتار قانون شکنی	رفتار پرخاشگرانه
سبک سهل گیرانه	۱	۱	۱	۱	۱	۱
سبک مستبدانه	۰/۰۵۳	۱	۱	۱	۱	۱
سبک مقتدرانه	**۰/۱۰۱	**۰/۲۳۹	۱	۱	۱	۱
مشکلات برون سازی	۰/۰۶۰	۰/۰۳۸	۰/۰۷۹	۱	۱	۱
رفتار قانون شکنی	۰/۰۳۱	**۰/۱۰۲	** -۰/۱۰۹	**۰/۸۵۴	۱	۱
رفتار پرخاشگرانه	۰/۰۶۰	۰/۰۲۲	-۰/۰۶۲	**۰/۹۶۰	**۰/۷۱۹	۱

** معنی داری در سطح $p < 0.01$ * معنی داری در سطح $p < 0.05$

جدول شماره ۵: مدل رگرسیون مربوط به مشکلات رفتاری برون سازی مرتبط با سبکهای فرزندپروری

متغیر	خطای استاندارد	ضریب بتا	t	سطح معنی داری
عدد ثابت	۳/۵۲		۱۴/۸۸	۰/۰۰۰۱
سبک سهل گیرانه	۰/۰۷۲	۰/۰۶۸	۱/۸۶	۰/۰۶۳
سبک مقتدرانه	۰/۰۷۷	-۰/۰۸۶	-۲/۳۳	۰/۰۲۰
سبک مستبدانه	۰/۰۶۰	۰/۰۱۵	۰/۳۹۸	۰/۶۹۱

References

- 1- Sajedi ZH, Zarrabian K, Sadeghian E. The prevalence of behavioral problems in children 3 to 6 years old kindergartens and preparatory classes. *Nursing and Midwifery Scientific Journal of Hamedan*. 2010;18(1):1-7. Persian.
- 2- Meskini Jankebary F. Comparison of behavioral problems in school-age children with thalassemia referred to the Educational Medical Center in Rasht with Normal children. MSc nursing Thesis. Rasht: Shahid Beheshti Faculty of Nursing and Midwifery Guilan University of Medical Science; 2005.p.32-34. Persian.
- 3- Ghobari-banab B, Parand A, Khanzade firoozjah A, Movaleli G, Nemati SH. The prevalence of behavioral problems in primary school children in Tehran. *Research on exceptional children*. 2008;8(3):1-8. Persian.
- 4- Yarmohammadian A. Child and adolescent conflict psychology: a behavioral-emotional disorders. Tehran: Yadvare ketab; 2009. Persian.
- 5- Mash E J. Barclays RE. Child Psychopathology. Translated by: Toozande-jani H. Mashhad: Mashhad University of Medical Sciences, 2008. Persian.
- 6- Khanzadeh B. Child psychology, the role of family in child behavioral abnormalities. 2th ed. Tehran: Asre gheibat; 2010. Persian.
- 7- Saif- Naraghi M, Naderi E. Behavioral disorders and its correction methods to repair. Tehran: Badr; 2006. Persian.
- 8- Islamia M M. Prevalence of behavior disorders in primary school students in Tehran. *Research on Exceptional Children*. 2008; 8(5): 98-109. Persian.
- 9- Khoddam H. Medanloo M. Ziaie T, Keshtkar AA. Behavioral disorders and some related factors in school-age children in Gorgan. *Nursing Research*. 2008; 4(14) :29-37. Persian.
- 10- Sausser SH. Waller RJ. A model for music therapy with students with emotional and behavioral disorder. *The Art in psychology*. 2006; 33(1): 1-15.
- 11- Beyrami M. Influence Education parenting skills to mothers of school children with externalizing disorders on mental health and their parenting styles. *Journal of Mental Health*. 2008;11(42):105-114. Persian.
- 12- Momeni F. Parenting styles and the relationship between various psychological symptoms of anorexia in teenage girls 14 to 17 years in Isfahan. *Journal of Family Research*. 2007; 3(4):13-22. Persian.
- 13- Javedan M. The relationship between parental styles and self perception of girls and boys high school students' academic success. MSc Thesis. Shiraz: Shiraz Faculty of Psychology and Educational Sciences; 2004.p.12-22. Persian.
- 14- Stewart K. Internalizing symptoms of children and parenting practices: A exploratory study. MSc Thesis. USA: UTAH University; 2001. Available from: <http://search.proquest.com/dissertations/docview/304725676/fulltextPDF/769BBB28D8CD468EPQ/1?accountid=34363>
- 15- Parand A. Parenting Styles and Their Efficacy on children behaviors. *Maghale*. 2010;167: 59-58. Persian.
- 16- Diaz Y. Association between parenting and child behavior problems among latino mothers and children. Maryland: Maryland university; 2005. Available from: <http://search.proquest.com/dissertations/docview/304996071/fulltextPDF/5D505E75D22C4CADPQ/1?accountid=34363>
- 17- Ghanbari S, Nadali H, Seyyed Moosavi P. Relationship between parenting styles and internalizing symptoms in children. *Journal of Behavioral Sciences*. 2009; 3(2):172-167. Persian.
- 18- Bahrami-Ehsan H, Bagherpoor-kamachali S, Fathi-Ashtiani A, Ahmadi AA. Parenting patterns associated with mental health and academic success of children. *Journal of Psychology and Educational Sciences*. 2009;37(4):100-87. Persian.
- 19- Dwairy M, Mensha KE . Parenting style. Individuation and mental health of Egyptian adolescents. *J Adolesc*. 2006 Feb; 29(1):103-17. Epub 2005 Apr 25.
- 20- Yousefi F. Parenting styles and aspects of the relationship between self-concept and social skills of high school students. *Daneshvar*. 2007; 4(22):8-10. Persian.
- 21- Esfandyari GHR. Survey Parenting styles mothers of children with behavioral disorders and mothers of normal children and effects of parental education on behavioral disorders. MSc Thesis. Tehran: psychiatry institute of Tehran; 2003. Persian.
- 22- Achenbach T. Rescorla L. Manual for the ASEBA school-age forms & profiles Adaptation & Standardisation. Translated by: Minaei A. Tehran: Center for Exceptional Children; 2005. Persian.
- 23- Seyed Mousavi PS, Ghanbari S, Nadali H. The relationship between parenting styles and externalizing symptoms in children 7 to 9 years. *Journal of Family Research*. 2009; 4(13):37-49. Persian.
- 24- Steinberg L, Lamborn SD, Darling N, Mounts NS, Dornbusch SM. Over-time changes in adjustment and competence among adolescents from authoritative, authoritarian, indulgent, and neglectful families. *Child Dev*. 1994 Jun;65(3):754-70.
- 25- Reitz E, Dekovic M, Meijer A.M. Relations between parenting and externalizing and internalizing problem behavior in early adolescence. *J Adolesc*. 2006 Jun;29(3):419-36. Epub 2005 Sep 15.
- 26- Danesh E, Takrimi Z, Nafisi GH. The role of parenting practices on their children depression. *Journal of practice Psychology*. 2007; 1(2):5-8. Persian.
- 27- Farzi-Glfzany M, Mohammad-esmaeil E, Raufian-moghadam F, Askari-moghadam H. Compared parenting practices of mothers with depressive disorders, anxiety and obsessive thinking and practices with mothers of normal children. *Research on Exceptional Children*. 2004;9,10(3,4):245-264. Persian.
- 28- Williams LR, Degnan KA, Perez-Edgar KE, Henderson HA, Rubin KH, Pine DS, et al. Impact of behavioral inhibition and parenting style on internalizing and externalizing from early children through adolescence. *J Abnorm Child Psychol*. 2009 Nov;37(8):1063-75. doi: 10.1007/s10802-009-9331-3.
- 29- Cheevers C, Doyle O, McNamara KA. Child externalising and internalising behaviour in the first year of school: The role of parenting in a low SES population. Irlan: UCD Geary Institute Working Paper Series; 2010.p.10-39.

Parenting styles and its relation with children behavioral problems

By: Shafipour S Z¹, Sheikhi A^{2*}, Mirzaei M¹, KazemnezhadLeili E³

1) Department of Nursing (Pediatrics), Instructor, School of Nursing and Midwifery, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

2) Department of Nursing (Pediatrics), Instructor, School of Nursing and Midwifery, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandarabbas, Iran

3) Bio- Statistics, Assistant professor, Social Determinants of Health Research Center (SDHRC), School of Nursing and Midwifery, Guilan University of Medical Sciences, Rasht, Iran

Received: 2013/04/06

Accepted: 2013/07/31

Abstract

Introduction: Misbehavior and over-activity are the most problems among children. However, how to communicate with children is important and may relate to their parenting style. Parenting styles play an important role in the formation of abnormality and normal personality behavior in children. The use of adaptive styles in children can lead to many negative consequences, including behavioral problems.

Objective: The aim of this study was to investigate the relationship between parenting styles and children misbehavior (internalizing and externalizing).

Methods: This cross-sectional descriptive study performed with randomly selection on 741 student aged 6 to 12 first grade to fifth grade public and private schools of 1th and 2th region in the city of Rasht in 2012. The information collected tool was Baum rind parenting style questionnaire and teacher reports. The data was analyzed using descriptive and Pearson correlation and multiple linear regression method stepwise.

Results: The results showed that parents of subjects with authoritative parenting style were the most (96/5%) with a mean of (SD) $41/26 \pm 8/29$. Also, 12/1% of children have externalizing misbehavior and 8/9% of them have internalizing problems. Results indicated that authoritative style had negative significant relationship between internalized behavior problems score ($p < 0.003$) and externalizing problems score ($p < 0.020$). There was a significant positive relationship between permissive style and internalized behavior problems score ($p < 0.006$). The results of regression analysis showed that authoritative style is a negative significant predictor with all internalizing and externalizing behavior problems and permissive style is a positive significant predictor of all internalizing behavior problems.

Conclusions: Authoritative parenting, with associations of control under high passionate support, creates independence and conjoint relationship between child and parents, which could characterize an important role in prevention of problems behavioral disorders of children. Also permissive style with little supervision and parental unresponsiveness towards the child's behavior could also lead to behavioral problems in children.

Keywords: Child Behavior Disorders, Parenting, Parents

*Corresponding Author: Ali Sheikhi, Bandarabbas, School of Nursing and Midwifery

Email: Alish4534@gmail.com